

ŠTA JE NA SKUPŠTINI RBiH REČENO O STANJU U SANDŽAKU

Usvojena deklaracija o kršenju ljudskih prava

Osim poziva međunarodnim organizacijama, i parlamentima zemalja članica Kontakt grupe upućen apel da se spreči „nasilje nad Bošnjacima-muslimanima u Sandžaku“ . Podrška autonomiji Sandžaka

Sarajevo. – Nakon Izetbegovićeve konstatacije na Glavnom odboru SDA, neposredno prije zasjedanja Skupštine BiH, da su „eventualne specijalne veze bosanskih Srba i Srbije moguće jedino uz uvjet istih takvih veza između Bošnjaka u bosni i sunarodnika u Sandžaku“, i na republičkom parlamentu se po prvi put javno raspravljalo o sandžačkom pitanju i stavu BiH prema dešavanjima u tom regionu. Naime, sudbina Bošnjaka-muslimana u srbijanskom i crnogorskom režimu bila je dio ekspozee premijera Harisa Silajdžića, nakon čega su zastupnici izglasali Deklaraciju o kršenju ljudskih prava i sloboda Bošnjaka-Muslimana u Sandžaku i drugim dijelovima Srbije i Crne Gore.

Gašenje preduzeća

„U Srbiji i Crnoj Gori poodavno su dignute maske iza kojih se krio ekstremni i fašistoidni nacionalizam“ kazao je Silajdžić a potom podsjetio da je zbog terora, uskraćivanja nacionalnih, političkih i vjerskih prava i sloboda, te zbog policijskih i sudskih progona više od 70 hiljada Bošnjaka-muslimana u protekle tri godine izbjeglo iz Sandžaka tražeći utočište u zemljama širom svijeta: „Bošnjaci su potpuno prognani iz 45 sela i šest manjih naselja duž granice RBiH. U terorističkim akcijama srpskih ekstremista ubijena su najmanje 44 Bošnjaka. To je broj o kojem se javno govori, ali tajnih likvidacija ima mnogo više. Ukupno 181 sandžački Bošnjak vodi se na listi nasilno odvedenih – kidnapovanih osoba“, ustvrdio je be-ha premijer. U nastavku svog ekspozee on je konstatovao da je, u uvjetima kada su lišeni osnovnih ljudskih prava, iluzorno govoriti o političkim pravima Bošnjaka u Srbiji i Crnoj Gori.

– Vjerske se slobode također

grubo narušavaju, nastavio je Silajdžić, i realizuje se perfidan program gušenja nacionalnog identiteta, a sve je praćeno i ekonomskim pritiskom. Samo tokom prošle godine u Sandžaku je u sudskim i administrativnim postupcima zabranjeno poslovanje najmanje 590 privatnih preduzeća i radnji čiji su vlasnici Bošnjaci-muslimani. Mnogo toga ostaje skriveno od javnosti i mi samo možemo naslutiti šta se događa iza „gvozdenih zavjese“ koju je tzv. Jugoslavija spustila na prostore na kojima žive nesrpski narodi – pošto je beogradski režim osjetio da istina o položaju manjina probija u svijet.

Odnos međunarodne zajednice, odnosno Generalne skupštine UN, OESS-a i Tadeuša Mazovječkog, prema problemu Bošnjaka u tzv. SR Jugoslaviji, također je zauzelo mjesta u premijerovom izlaganju. Po Silajdžićevom mišljenju režim u Beogradu je, upravo zbog svog odnosa spram nesrpskog stanovništva, zabranio daljnji rad Stalne misije organizacije za evropsku sigurnost i suradnju u Sandžaku, na Kosovu i u Vojvodini, nakon čega je do nepodnošljivih razmjera eskaliralo nasilje, bezakonje i svi oblici gaženja ljudskih prava:

– Mir na Balkanu neće se postići gušenjem i uništenjem bošnjačke, albanske, mađarske, hrvatske i drugih manjina u Srbiji i Crnoj Gori. Jedinu pravi i pouzdani put prema miru je da se javno osudi i spriječi teror i genocid nad manjinama i da se otvore procesi demokratizacije koji će voditi ka punom poštivanju ljudskih prava i prava koji su po međunarodnim zakonima priznata nacionalnim manjinama. Bošnjaci u Srbiji i Crnoj Gori ni na koji način nisu dali povoda za tako brutalan i surov odnos prema njima, zaključio je Silajdžić napominjući da su

Bošnjaci na tim prostorima uvijek bili primjer tolerancije i umijeća zajedničkog života, te da to mogu biti i ubuduće „ako im se obezbjeđe osnovna prava, prije svega pravo na život, pravo na ličnu i imovinsku sigurnost, pravo na nacionalni identitet i pravo na ispovjedanje svoje vjere“.

Bez teritorijalnih pretenzija

Zaključujući svoj ekspozee Haris Silajdžić je ustvrdio da otvaranje ovog pitanja u Skupštini BiH ne znači da država BiH otvara pitanje teritorijalnog integriteta Srbije i Crne Gore: „Mi respektujemo međunarodno priznate granice susjednih zemalja i ne pretendujemo da se mješamo u unutrašnja pitanja drugih zemalja“. Po njegovim riječima radi se o tome da Skupština RBiH ima i pravo i obavezu da ukaže na gašenje ljudskih prava, na teror i nasilje koje se vrši nad Bošnjacima u Srbiji i Crnoj Gori, a naročito u Sandžaku, te da se insistira na preduzimanju mjera kojima će se spriječiti dalji genocid nad pripadnicima bošnjačkog naroda.

Republika Bosna i Hercegovina će se zalagati za autonomiju Sandžaka, stoji u dokumentu, ali u skladu sa odgovarajućim aktima međunarodnog prava koja će imati neophodne međunarodne garancije, te se naglašava da je to principijelno pitanje raspleta krize na prostorima bivše Jugoslavije jer „niko nema pravo da drugim narodima uskrati ono što traži za pripadnike vlastitog naroda“. Na koncu, u Deklaraciji stoji i to da će Skupština RBiH i dalje kontinuirano pratiti položaj Bošnjaka-muslimana u Sandžaku i drugim dijelovima Srbije i Crne Gore.

Mirsada Bosno